

ପିଆର. ଏଏଲ୍. ଏମ୍. ଏମ୍. ଆନାମାଲାଇ ଟେଡିଆର

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ମାଡ୍ରାସ୍ ଅକ୍ଟୋବର 26, 1964

(କେ. ସୁଜା ରାଓ, ଜେ. ସି. ଶାହ ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୃନ୍ଦ)

*ଆୟକର - ମାଲିକରେ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ-ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ କ୍ରୟ ଏବଂ
ମାଲିକ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରୟ-ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତିର ଗଣନା ପଦ୍ଧତି ।*

ଯେଉଁ କରଦାତାଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଭାରତରେ ଥିଲା, ସେ ମଧ୍ୟ ମାଲିକ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । ଆକଳନ ବର୍ଷ 1951-52 ସମ୍ବନ୍ଧରେ, କରଦାତା ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଘର ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ରବର ବଗିଚା ବିକ୍ରୟ ହେତୁ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା । ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଜାପାନୀ ଦଖଲ ସମୟରେ ମାଲିକରେ ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ କରଦାତା କିଣିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଶତ୍ରୁ ଦଖଲ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ମାଲିକ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ସଂଘୀୟ ମାଲିକା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ରଣୀ ଏବଂ ରଣଦାତା (ରଣ ଅବଧି) ଅଧାଦେଶ, 1948ରେ ଥିବା ଦର ସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ବରୂପ କରଦାତା କୌଣସି କ୍ଷତି ସହିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । କରଦାତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ, ଅଧିକ ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ଅଧିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ମାମଲା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଏପରି କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ କରଦାତାଙ୍କର ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । କରଦାତା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ : ମାଲ୍ୟାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ସୂଚୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାରେ କିଣାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ, ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି କେବଳ ସେତେବେଳେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଟି ମୁଦ୍ରାର ରୂପାନ୍ତରଣ ହାର ଜଣା ପଡ଼ିବ । ସେହି ସାଧାରଣ ମାନକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ସାମଗ୍ରୀ ଥିଲା ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଅନୁସୂଚୀ । ଯଦିଓ ଏହି ଅଧ୍ୟାଦେଶର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବ୍ୟୟ ମୂଲ୍ୟାୟନର ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ , ଏହା ରଣ ଅବଧି ସମୟରେ ରଣଗ୍ରସ୍ତତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଣଦାତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦେୟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା-- ତଥାପି, ଏହା ମାଲ୍ୟାଲୟର ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ଵବାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସତର୍କତା ସହ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସନ୍ଧାନର ଫଳାଫଳ ଥିଲା । ଯଦିଓ ସେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ତଥାପି ଏହା ତାଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସଠିକ୍ ପଦ୍ଧତିର ଉପଯୋଗ କରିବାରେ ବାଧା ଦେଇନଥିଲା ।

ଏସ୍. ଏଲ୍. ଏନ୍. ସତପ୍ଥା ଚେଉରୁର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ , ମାଡ୍ରାସ, (1959) 35 ଆଇ. ଟି. ଆର୍. 641, ଅନୁମୋଦିତ ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା : 1963ର ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 131

1961 ର ଟିକସ ମାମଲା ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 44 ରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜୁଲାଇ 31, 1961ର ଆଦେଶରୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ଵାରା ଆବେଦନ ।

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଚେଡ଼ିଆର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ(ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୁଜା ରାଓ)

ଆବେଦନକାରୀ ତରଫରୁ କେ. ଶ୍ରୀନିବାସନ୍ ଏବଂ ଆର୍. ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣନ୍
ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟରୀ, ଆର୍ଟ୍ସ ଜେନେରାଲ, ଏସ୍. ଜି.
ଗୁପ୍ତେ, ସିଲିସିଟର ଜେନେରାଲ, ଏନ୍. ଡି. କର୍ଣ୍ଣାଟୀୟ, ଆର୍. ଏଚ୍. ଧେବର ଏବଂ
ଆର୍. ଏନ୍. ସତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୁ ବାଢ଼ିଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୁଜା ରାଓଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।
ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ଵାରା ଏହି ଆବେଦନ 1961ର ଟିକସ ମାମଲା ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା
44 ରେ ମାତ୍ରାସ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ।

ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଯିଏ ମାତ୍ରାସ
ରାଜ୍ୟର ରାମନାଥପୁରମ ଜିଲ୍ଲାର ପଟ୍ଟେନେରୀରେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସହିତ
ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ମାଲିକର ପରିତପୁତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ
କରୁଛନ୍ତି । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1951-52 ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ତରଫରୁ
ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟର ଆୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ବିଶ୍ଵର ମୋଟ ଆୟ
1,50,000 କୋଟି ଟଙ୍କା 2,13,079, ଯେଉଁଥିରେ ପରିତପୁତ୍ରରେ ବ୍ୟବସାୟରୁ
ଲାଭ ଭାବରେ \$21,350 ର ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ପରିତପୁତ୍ରରେ ବ୍ୟବସାୟରୁ ଉକ୍ତ
ଲାଭ ଗଣନା କରିବାରେ ଆବେଦନକାରୀ ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଗୃହ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ
ରବର ବଗିଚା ବିକ୍ରୟରେ \$68,405 ର ମୋଟ କ୍ଷତି ଦାବି କରିଛନ୍ତି :

କ୍ରମାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	କ୍ରୟ ତାରିଖ	କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (ଡଲାରରେ)	ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ
1.	28 ଅଗ୍, ଅକ୍ଟୋବର-14 ସିଲ୍ଲାମା ହାଉସ୍।		500
2.	28 ଅଗ୍, ଅକ୍ଟୋବର-ସଂଖ୍ୟା 20 ସିଲ୍ଲାମା ହାଉସ୍।	4154	3920

3.	23ତମ ଅବନୀ, ଅଜିରାସା-ସଂଖ୍ୟା 23 ସିଲାନା ହାଉସ ।	2333	1425
4.	5ମ ଅବନୀ, ସୁଭାନୁ-(21-8-43) ସିରଡାନ ହାଉସ ।	25453	7000
5.	24ତମ ଅବନୀ, ଥରାନା (15-9-44)-38 ଗାର୍ଡେନ	53686	5880
6.	8ମ ପୁରାଜାସାଇ ଥରାନା (23-9-44)-35 ଗାର୍ଡେନ ।	2668	1164
		ମୋଟ	88294 19880

ଉପରୋକ୍ତ 1,2 ଏବଂ ୩ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଦାବିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନି ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଯଥା 4 , 5 ଏବଂ 6 ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଧରି ରଖିଲେ ଯେ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ରୟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜାପାନୀ ଅଧିକାର ସମୟରେ ଏବଂ ଅଧିକାର ମୁଦ୍ରାରେ କରାଯାଇଥିଲା, ତାପରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା, ସେହି କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ରଣଗ୍ରହୀତା ଏବଂ ରଣଦାତା (ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅବଧି) ଅଧ୍ୟାଦେଶ, 1948 ରେ ଥିବା ହାରର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ହ୍ରାସ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, ଯାହା ସଂଘୀୟ ମାଲିୟତା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଆଧାରରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଶେଷ 3 ଟି ବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା:

କ୍ରମାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ବିକ୍ରୟ ନିମିତ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି	ଦଖଲ ମୁଦ୍ରାରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ \$	ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ \$	ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ \$	ଲାଭ \$	କ୍ଷତି \$
1	ସିରାଡାନ ହାଉସ	25453	9000	7000	_____	2000
2	38 ଗାର୍ଡେନ	53686	3830	5880	2050	_____
3	35 ଗାର୍ଡେନ	2668	190	1164	974	_____

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚେତ୍ତିଆର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ(ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୁଜା ରାଓ)

ଫଳସ୍ବରୂପ ଆୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ବାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା \$68,405 କ୍ଷତି ତୁଳନାରେ ଉପରୋକ୍ତ ବଗିଚାର ବିକ୍ରୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ \$382 ଲାଭ ଗଣନା କରିଥିଲେ । ଆବେଦନ ଉପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନ ଉପରେ, ଆୟକର ଆପିଲିୟନ୍ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମାନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଆୟକର ଆଇନର ଧାରା 66 (1) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ବାରା ତାଙ୍କୁ ଏକ ମାମଲା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପଠାଇବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା:

"ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦାବି ଅନୁଯାୟୀ \$67,764 କ୍ଷତିର

ଅନୁମତି ନଦେବା ଏବଂ \$382 ରେ ଲାଭର ଗଣନା ଆଇନରେ ବୈଧ କି ।"

ଆପିଲିୟନ୍ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆୟକର ଆଇନର ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରି ଆପିଲିୟନ୍ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଏକ ମାମଲା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏସ୍. ଏଲ୍. ଏନ୍. ସତ୍ତ୍ବ/ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ , ମାଡ୍ରାସ (1)ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି ।

ଆପିଲିକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ବାନ ଓକିଲ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀନିବାସନ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇଥିଲେ, ଯଥା, (1) ମାଲାୟାର ରଣଗ୍ରହୀତା ଏବଂ ରଣଦାତା (ପେଶା ଅବଧି) ଅଧାଦେଶ, 1948 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସାରଣୀ, ଯାହାକୁ ଏହା

(¹) (1959) 35 I.T.R. 641

ପରେ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ବୋଲି କୁହାଯିବ, ଅଧ୍ୟାଦେଶରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ରୂପାନ୍ତରଣ ହାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନଥିଲା, ଯଥା, ରଣଗ୍ରହଣତା ଏବଂ ରଣଦାତାଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଉକ୍ତ ସୂଚୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରୂପାନ୍ତରଣ ହାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅନୁଚିତ ଥିଲା; (2) ଆବେଦନକାରୀ ଜାପାନ ଦଖଲ ଅବଧି ସମେତ ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିୟମିତ ହିସାବ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ; 3ଟି ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିଗ୍ରହଣର ମୂଳ ମୂଲ୍ୟ ଏତେ ବର୍ଷ ଧରି ବ୍ୟବସାୟିକ ଜମାଖର୍ଚ୍ଚ ଫର୍ଦ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା; ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ବର୍ଷରେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ସମୟରେ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରି ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ ଉପରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା; ଏବଂ, ତେଣୁ, ହିସାବ ବର୍ଷରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନଥିଲା ।

ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ତତ୍କାଳରେ କିଣାଯାଏ ଏବଂ ତତ୍କାଳରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ, ତେବେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥାପି କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରାର ଅପସ୍ଥାପିକରଣ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । ଏକ ଦେଶର ମୁଦ୍ରା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ମୁଦ୍ରାରେ କିଣାଯାଏ ଏବଂ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଜାପାନୀ ଏବଂ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିମୟ କିମ୍ବା ରୂପାନ୍ତରଣ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାରେ କିଣାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ, ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି କିପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇଟି ମୁଦ୍ରାର ରୂପାନ୍ତର ହାର ଜଣା ନାହିଁ? ଏକ ସାଧାରଣ ମାନକ ରହିବା ଉଚିତ। ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଦୁଇଟି ମୁଦ୍ରା ମୂଳତଃ ଭିନ୍ନ, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମାନ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସମାନ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ଦଖଲ ସମୟରେ ଦୁଇଟି ମୁଦ୍ରା ପ୍ରଚଳିତ ରହିବାର ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଶତ୍ରୁ

ଆନ୍ଧ୍ରମାଲ୍ୟାଦେବତାବିଧାନ ଆୟକର ଆୟକ୍ଷେତ୍ର(ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୁଦ୍ଧା ରାଓ)

ଦଶଲ ସମୟରେ ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣାଯିବା ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ଦଶଲ ମୁକ୍ତି ହେବା ପରେ ମାଲ୍ୟାଦେବ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି ହେବାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ମୁଦ୍ରାର ମୂଲ୍ୟରେ ଅସ୍ଥିରତା ସହିତ ସମାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମୂଲ୍ୟ ମାଲ୍ୟାଦେବ ମୁଦ୍ରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗଣନା କରାଯାଇନଥାଏ, ତେବେ କରଦାତା ଅର୍ଜିତ ପ୍ରକୃତ ଲାଭରେ ପହଞ୍ଚିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଠିକ୍ ତାହା ହିଁ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆମ ମତରେ, ତାହା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସଠିକ୍ ଆଧାର ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାଲ୍ୟାଦେବ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଉକ୍ତ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ ବୋଲି କହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହି ଯୋଜନା ଏବଂ ଅଧ୍ୟାଦେଶର ବିବରଣୀ ଆମ ଦ୍ଵାରା ନମ୍ବର ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1962 ର 55ରେ ବିଚାର କରାଯାଇଛି । ଦଶଲ ସମୟରେ ରଣଗ୍ରହୀତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଣଦାତାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଦେୟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହି ଅଧ୍ୟାଦେଶ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧ୍ୟାଦେଶରେ ଏକ ଅନୁସୂଚୀ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାକୁ ମାଲ୍ୟାଦେବ ମୁଦ୍ରାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାର ଏକ ସାରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧ୍ୟାଦେଶ ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ କିଣାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ, ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ କହିଛୁ, ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ରୂପାନ୍ତରଣ ହାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ସାମଗ୍ରୀ ଥିଲା ଅଧ୍ୟାଦେଶରେ ସଂଲଗ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁସୂଚୀ ।

ଯଦିଓ ସେହି ଅନୁସୂଚୀକୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଣୀତ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ସହିତ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିଲା, ଏହା ମାଲ୍ୟାଦେବ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ଵବାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଯତ୍ନଶୀଳ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଫଳାଫଳ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ମାଲ୍ୟାଦେବ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ସେହି ଅନୁସୂଚୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା । ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଅନ୍ୟ କିଛି ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ - ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇନାହିଁ - ଏହା ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଯେଉଁ ଆକଳନ ବର୍ଷ ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ସେହି ବର୍ଷ ପାଇଁ ସଠିକ୍ ପଦ୍ଧତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବାଧା ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଏସ୍. ଏଲ୍. ଏନ୍. ସତପ୍ତା/ଚେଜିୟାର ବନାମ ଆୟକର ଆୟକ୍ତ ,ମାଡ୍ରାସ⁽¹⁾ମାମଲାରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଷୟ ଥିଲା । ସେଠାରେ, ଯେପରି ଏଠାରେ, କରଦାତା, ଯିଏ ଏକ ମହାଜନୀ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତରେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ସଂଘୀୟ ମାଲ୍ୟା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ଶାଖା ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ମାଲୟ ଶତ୍ରୁ ଦଖଲରେ ଥିଲା ସେତେବେଳେ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିଥିଲେ ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ଦଖଲ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ବର୍ଷ 1952-53 ପାଇଁ ଆକଳନକାରୀଙ୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ପାଇଁ ବିଭାଗ ଅଧାଦେଶରେ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିଥିଲା । ଆକଳନକାରୀ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ସରକାରୀ ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଆଧାରରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଧାଦେଶରେ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଗଣନା କରିବାରେ ବିଭାଗ ସଠିକ୍ ଥିଲା । ଏହି ଉପସଂହାରର କାରଣ ଏହିପରି ପୃଷ୍ଠା 649 ରେ କୁହାଯାଇଛି ।

(¹) (1959) 35 I.T.R. 641

ଆନ୍ଧ୍ରମାଲାଇ ଚେଡିଆର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ(ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୁଜା ରାଓ)

" ଏହି କ୍ରୟଟି ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । କ୍ରୟ ତାରିଖରେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମାନତା ନଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ତାରିଖରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାର ବ୍ୟବହାର ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତିର ଗଣନାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାରେ କିଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମୁଦ୍ରାରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଏକ ସାଧାରଣ ମାନକ ରହିବା ଉଚିତ; ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରା ଅନୁଯାୟୀ ଗଣନା କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେଉଁଥିରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା ।

"ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନୀତି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଏହା ଆମର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ମେଳ ଖାଉଛି । ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଅନୁସୂଚୀ କେବଳ ରଣ ହ୍ରାସ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଦ୍ଵିତୀୟ ତର୍କକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବିଦ୍ଵାନ ବିଚାରପତିମାନେ ପୃଷ୍ଠା 650 ରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି :

" ମାଲୟ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ଜାରି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଚୟନ କମିଟିର ରିପୋର୍ଟକୁ ମଧ୍ୟ ନଥିର ଅଂଶବିଶେଷ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କମିଟି ଦଖଲ ସମୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାଲୟ ମୁଦ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାପାନୀ ମୁଦ୍ରାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ଏକ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆକଳନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଧାର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହୋଇନଥିଲା । ମାଲୟ ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଅନୁସୂଚୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରୂପାନ୍ତର ସାରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ବିଭାଗ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ ବୋଲି ଆମେ କହିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ।"

ଏହି ମତ ସହ ଆମେ ମଧ୍ୟ ସହମତ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ ହୋଇଯାଏ ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଗଲା ।

ଅସ୍ଥୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସ୍ୱିଡିଲ୍ ନାୟକ,

ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।